

Årgång 54 - nr 3&4 November 2025

Spelföt

Smålandsringen - Medlemsblad för
Smålands Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland

FOLKDANSRINGEN SMÅLAND-ÖLAND

Folkdansringen Småland-Öland
Adress: Folkdansringen Småland-Öland
c/o Mats Gerebrink, Gerekulla, 574 76 KORSBERGA
E-post: smaland@folkdansringen.se
Hemsida: www.folkdansringen.se/smaland

Styrelse och ledamöter

Ordförande: vakant

Vice ordförande: vakant

Sekreterare: Berit Axelsson

Kassör: Mats Gerebrink

Ledamöter: Marie-Charlotte Olofsson,
Cecilia Eriksson, Mary Bjerstedt

SMÅLANDS SPELMANSFÖRBUND, SSF

Anslutet till Sveriges Spelmäns Riksförbund, SSR
www.smalandsspelmansforbund.se

Ordförande: Barbro Palm

Vice ordförande: Albert Eckerbom

Kassör: Sara Flyme

Sekreterare och registeransvarig:

Britt-Mari Arvidsson

Vice sekreterare: Ronja Grafström

Barn- och ungdomsansvarig: Marika Bjärnberg

Ledamot: Timmy Gasslander

Vill du skriva i Spelfot?

Innehållet i tidningen Spelfot består till stor del av texter, artiklar, krönikor, rapporter och annat material som medlemmar i Smålands Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland skickar in. Det kan vara informativt, tillbakablickande, inspirerande, uppmärksammande eller något helt annat!

Börjar vi bläddra i tidigare tryckta upplagor av Spelfot ser vi ett stort engagemang med återkommande skribenter som delar med sig av sina erfarenheter, spaningar och upptäckter.

Spelfot är mitt i en större förändring i fråga om format och även under pågående överlämning från en hängiven redaktör till en annan. I detta är det viktigt att dessa ramfaktorer inte påverkar er skribenter och att era texter fortsätter att komma in till Spelfot. Vi är så tacksamma för alla er som tar er tiden att skriva texter till Spelfot och hoppas att fler vill haka på för att fylla tidningen med fler intresseområden, ämnen och teman som vi kan samlas runt.

Skicka din text och foton till:
spelfot.material@gmail.com

INFORMATION TILL MEDLEMMAR

MEDLEMSAVGIFT

I linje med att SSR höjer sina avgifter har SSF:s årsmöte beslutat att justera sina medlems-avgifter från och med 2026.

Tidigare avgift

Barn/ungdom till 25 år	100 kr
Vuxen 25-65 år	250 kr
Äldre 65 år och uppåt	200 kr
Familjemedlem	50 kr

Ny avgift

Barn/ungdom till 25 år	100 kr
Vuxen 25-65 år	300 kr
Äldre 65 år och uppåt	250 kr
Familjemedlem	utgår

Den nya hemsidan

I förra upplagan av Spelfot skrevs många rader om tidskriftens framtid, utformning och syfte. Genom många och långa möten, samtal, beräkningar, insamling av tankar och åsikter från medlemmar både digitalt och fysiskt så har nu Spelfot fått nya kläder för att hänga med i samtidens föränderliga klimat. Det du just nu läser är Spelfot i sin nya digitala skrud, antingen som en pdf-fil skickad till din inkorg eller som ett nyhetsflöde på den nya hemsidan www.spelfot.nu som är under pågående uppbyggnad.

Målet med denna nya hemsida är att göra den digitala publikationen av Spelfot så lättåtkomlig som möjligt för de medlemmar som vill fortsätta att tillägna sig folk-musikaliska nyheter, tillbakablickar, kalendarium och djupdykningar i ämnen som engagerar och inspirerar. Att publicera Spelfot som en hemsida gör också våra artiklar sökningsbara samt innebär att den som vill läsa tidningen enbart behöver gå in på hemsidans adress och direkt få upp den senaste utgåvan av Spelfot i sitt flöde istället för att krångla med nedladdning av filer eller andra extra musklick.

Spelfot - Datum

Manusstopp	Beräknad utgivning
15 januari	15 februari
15 april	15 maj
15 augusti	15 september
1 november	1 december

Observera att utgivningsdatum inte alltid kan hållas. Redaktören tillkännager eventuella förändringar via andra kommunikationskanaler t.ex. facebook och egna hemsidor.

Om du just nu är inne på hemsidan och läser detta sista dubbelnummer av Spelfot för 2025 så ser du att det finns fler flikar på hemsidans meny. När en ny utgåva av Spelfot publiceras på hemsidans förstasida så kommer artiklarna från föregående nummer sorteras in under dessa flikar som blir ett digitalt register och ännu ett sätt att arkivera de fina texter som ni medlemmar skickar in till tidningen. Utöver detta är hemsidan även ansluten till en digital arkiverings-tjänst och sörjer för att materialet i Spelfot sparas trots att formatet har förändrats. I förlängningen är vår förhoppning att detta nya format utvecklas till en hållbar och smidig lösning på ett kostsamt och svåröverskådligt problem. Vi är medvetna om att denna lösning inte faller alla i smaken men vi hoppas att ni kan möta våra försök att hålla tidningen vid liv med nyfikenhet, öppenhet och tålamod.

De båda styrelserna för Smålands Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland är just nu i samtal om och hur ett fortsatt samarbete med Spelfot eventuellt kan komma att se ut. Detta innebär att vi i nuläget inte vet de exakta ramarna för hur, vem och vad de olika aktörerna kommer att vara ansvariga för eller bidra med i fråga om utformning, innehåll eller arbetsfördelning. Frågan behandlas löpande på möten inom de båda styrelserna och jag som redaktör hoppas att vi kan komma till en ny överenskommelse där så många som möjligt känner sig så nöjda, inspirerade och värdefulla som möjligt.

Oavsett utkomsten av samtalen mellan styrelserna för Smålands Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland så är Spelfot ingenting utan er som skriver och skickar in texter och bilder om folkmusiken, dansen, hantverket, människorna och kulturen runt er. Genom att fortsätta att dela med er av era upplevelser, upptäckter och erfarenheter fyller ni på vår gemensamma miljö med ny och gammal bildande kunskap som både fördjupar och breddar vår förståelse för vår omvärld. Detta är viktigt för alla som redan har hittat in som medlemmar i de båda förbunden men även en guldgruva för nyfikna nykomlingar som letar efter en väg in i den folkliga traditions-världen.

Förändringar, stora som små, landar på olika sätt hos olika människor och jag tar mer än gärna emot era tankar, åsikter och förslag i dessa tider av reell rockad runt formatet av tidningen Spelfot. Skicka gärna ett mejl, ring, skriv ett brev, kom och knacka på eller hugg tag i mig ute i verkligheten så bär vi Spelfot in i framtiden tillsammans!

Ronja Grafström
Redaktör, Spelfot
Vice sekreterare
Smålands Spelmansförbund

Magnus Gustafsson

Minnesord

Magnus Gustafsson avled i ALS och blev 70 år gammal. Vi sörjer alla med hans familj.

Ingen i Småland och södra Sverige har lyft fram och spridit folklig musik och dans, samt höjt dess status inom scen- och danskonst, som Magnus Gustafsson. Hans gärning är känd i hela Norden och långt ut bland världens folk-musikforskare.

Forskning om svensk folkmusik följde Magnus genom hela vuxen-livet och kröntes med doktors-avhandlingen "Polskans historia" 2016. Innan dess, och även senare, publicerade Magnus en mängd notböcker och inspelningar av äldre svensk folk-musik. Som anställd vid Musik i Syd grundade han Smålands musikarkiv där äldre spelmansböcker och inspelningar förvaras. Magnus bidrog även som mästerspelman till att tillgängliggöra detta kulturarv.

Magnus skapade eller medverkade till att bygga institutioner som Nygatan 6, Smålands Musik-arkiv, Korrfestivalen och Musik i Syd. Han tilldelades under sitt yrkesliv en lång rad utmärkelser och förtroendeuppdrag inom både regional och statlig kultur-förvaltning. Magnus var ledamot i både Smålands akademi och Kungliga Musikaliska akademien samt tilldelades Konungens medalj av åttonde storleken "För betydelsefulla insatser inom svensk folkmusik".

Som riksspelman tilldelades Magnus 2015 även Zornmärket i guld, det finaste förtjänsttecknet inom svensk folkmusik "För traditionsrikt och dansant spel av låtar från Småland".

Men Magnus gjorde sig aldrig märkvärdig över den långa raden av utmärkelser och förtroendeuppdrag. Han hade alltid stort hjärta för ideella verksamheter, för sitt eget och andras spelande, och hade på något märkvärdigt sätt tid för alla han mötte.

För mer än 40 år sedan medverkade Magnus till att skapa Folkmusik-föreningen Valshuset. Sedan tidigare fanns Smålands Spelmans-förbund och Skatelövs spelmanslag där Magnus givetvis var verksam i olika roller och blev en stöttepelare som både pedagog och spelman.

Väldigt många utövare av svensk folkmusik har inspirerats av Magnus gärning och många, många har påbörjat eller fördjupat sitt spelande efter att ha träffat honom. Få människor var lika inkluderande som Magnus - alla fick känna sig betydelsefulla och ingen lämnades utanför.

Magnus var tillika en lysande berättare. Framför vinterns brasor kan vi le (även skratta) till minnen av Magnus alla historier från det förflutna, berättelser vilka följde med hans forskning och låtskatt.

När den första saknaden lagt sig får vi spelmän och dansare samlas kring lägereldarna. Fundera hur vi bäst förvaltar och för vidare arvet efter Magnus. Vi får minnas hans varma leende, blick och skratt. Och vi kan återkalla fantastiska berättelser och den spelmansmusik han så gärna delade med sig av.

Folkmusikföreningen Valshuset
Mikael Fernholm Paulsson (ordförande)
Smålands Spelmansförbund
Barbro Palm (ordförande)
Skatelövs spelmanslag
Åsa Dahlberg (ordförande)

Arne Johansson

Minnesord

Arne Johansson, Mönsterås somnade in 31 januari 2025, 93 år gammal.

Arne var med och startade Nybro folkdanslag. Om detta berättade han, när folkdanslaget firade sitt 60-årsjubileum 2023. Han var särskilt nöjd med, att hans brorsdotter Monica Björk numera är dansledare och att Monicas man Tony är spelman. Monica var bara 6 år, när hon fick följa med Arne på folkdans och där väcktes hennes intresse.

Arne växte upp i Markustorp utanför Nybro. Jobbet förde honom till olika platser i landet, men vart han än kom, tog han reda på, om det fanns ett folkdanslag.

När Arne och hans familj flyttat till Mönsterås, blev han en flitig dansare i Pataholms folkdanslag.

Han var också en duktig slöjdare och tillbringade mycket tid i sin snickarbod, även sin sista dag i livet.

Arne var en utav de första som skaffade sig Madesjödräkten, sådan som Nils Månsson Mandelgren beskrev den på sin småländska resa 1843. Västen är en brudgumsväst från Getahult. Tyget är drälldamast på 16 skaft.

Monicas man Tony skaffade sig en Madesjödräkt, likadan som Arnes. Den bar han på begravningen.

Text Monica Björk och Mary Bjerstedt

Bild från 60-årsjubiléet.

Arne med sin brorsdotter Monica Björk som tillsammans med Irma Erlandsson är dansledare i Nybro folkdanslag.

Vi säger tack till Jeanett!

Söndagen den 1 juni fick vi uppleva en fantastisk folkmusikmässa i Älmhults kyrka, med texter och musik av Jeanett Walerholt Rousu. Tillsammans med musiker, solist och en lokal kör framfördes "Upp min duva".

Det var många där som lyssnade och efteråt bjöds det på kyrkkaffe. Cecilia Eriksson tackade för en fin tidning och åren som Jeanett varit redaktör för Spelfot, samt överlämnade en present från distriktet Småland-Öland.

För distriktsstyrelsen
Cecilia Eriksson och Berit Axelsson

Rapport från Svenska Folkdansringens riksstämma

Det blev vi som utsågs till ombud för Folkdansringen Småland-Öland igen. Stämman var digital och det krävdes att var inloggad på två enheter eller två skärmar. En för att kunna följa stämman och en för att kunna rösta, eller sätta upp sig på talarlistan och skriva sina inlägg.

Tyvärr hade vi inte fått så stor respons från föreningarna i vårt distrikt inför mötet och i styrelsen fann man det bäst att rösta enligt riksstyrelsens förslag.

Hans Hjelm öppnade mötet och lämnade över till det valda presidiet. Mötet löpte på, och punkt för punkt avhandlades och lades till handlingarna.

Verksamhetsberättelsen fick ett litet tillägg och den ekonomiska rapporten behövde en del förklaringar och önskemål framkom att få en tydligare bild inför nästa möte.

Motionerna handlade om att modernisera texten i §1 i stadgarna, medlemsvärning, antal ombud per distrikt, försäljning av fastigheten och hur riksforum ska utformas i framtiden.

En arbetsgrupp får utreda hur man ska göra med huset. Det som rör oss i propositionerna, är medlemsavgiften som höjs nästa år till 250 kronor för vuxen medlem, och blir oförändrad 2027.

Riksstyrelsen fick också uppdrag att arbeta vidare med slutsatserna i rapporten från arbetsgruppen om direktanslutning av föreningarna.

Valberedningen hade alla val klara så det rullade på i rask takt. På posten till ny riksordförande gjordes ett fyllnadsval och Hans Lindholm Öjmyr välkomnades.

Upplands distrikt hälsade oss välkomna till Uppsala nästa år. Mötet avslutas med att ordförandeklubban lämnades över från Hans till Hans. Avtackningarna var bleka, hoppas att de blev ordentligt avtackade utanför bild.

Sammanfattningsvis så fungerade det digitala mötet bra och tog betydligt mindre tid i anspråk. Såklart saknade man kontakten och mötet med andra deltagare, vi har ingen uppfattning om hur många som deltog utöver ombuden.

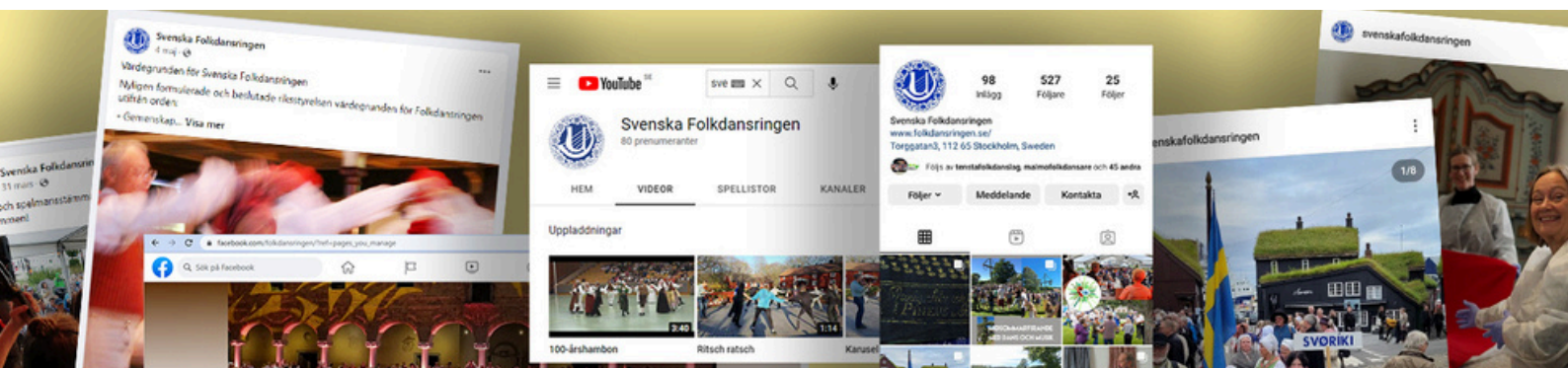
Hoppas att någon annan tar tillfället nästa år att åka till Uppsala och vara med om en stämma. Nu har Östboglillets fdl. representerat 2 år, och vi lämnar över stafettpippen. Det är både nostalgi och ny-tänkande. Vi som varit med sen början på 70-talet sitter både med ett leende på läpparna och beundran över hur man orkar och vill framåt.

Hela protokollet kommer att finnas på Folkdansringens och vår hemsida snart det är klart, i skrivande stund finns det inte tillgängligt.

För Folkdansringen Småland-Öland
Berit och Lasse Axelsson

Följ Svenska Folkdansringen på sociala medier för att hålla dig uppdaterad
kring kommande aktiviteter och evenemang

Huskvarna folkdanslag 90 år

90 år med Huskvarna Folkdanslag 1935-2025

Huskvarna folkdanslag fyller 90 år i år och det har vi firat kungligt på Halltorps Gästgiveri på Öland.

Vi startade med buss en tidig morgon från Huskvarna. Första stoppet var Kosta där vi gick runt och tittade på allt från fin glaskonst till kläder och skor.

Vi åt en god gemensam lunch och därefter fortsatte vår resa. Målet var Halltorps Gästgiveri där vi intog vår jubileumsmiddag och övernattade. Efter frukosten dagen därpå gick vi tvärs även vägen till Vida Museum & amp; Konsthall som rymde konstglas av Ulrika Hydman Vallien och Bertil Vallien. Pontus Vallien, son till konstnärsparet, guidade oss. Han gjorde en mycket personlig presentation av konstnärsparet Vallien. Vi fick även ta del av andra konstnärers alster. Programmet fortsatte med en kort rundtur på Öland och kroppkakor bl.a. som lunch och sedan blev det hemfärd till Huskvarna.

Huskvarna folkdanslag har under alla år varit en mycket aktiv förening.

Tidigare anordnade laget många utlandsresor både i egen regi och som inbjudna gäster till andra folkdanslag. Detta gjorde att även vi tog emot gäster. Många resor och många vänner för livet.

I dag har vi våra träningsdagar på måndagar och har då förmånen att få levande musik av vår fiolspelande Britt-Mari Arvidsson.

Under senare år har vi gjort flera gemensamma utflykter. Bland annat till Folkdansringens 100års jubileum med festligheter i Stads- huset i Stockholm. Vi besökte även Nordlek i Arendal i södra Norge 2024.

Huskvarna folkdanslag har även tillsammans med närliggande folkdanslag gemensamma dans-tillfällen som är mycket uppskattade. Då lär vi varandra nya trevliga danser.

Vi är även engagerade i lokala evenemang under midsommarsfirandet. Det har under alla år varit en fin tradition med dansuppvisning och lekar med barnen vid Kroatorpet i Huskvarna. Öxnehagadagen är också en årlig återkommande aktivitet där vi genomför prova-på-dans.

Intåg till midsommardans, arkivbild 2010

Sven och Agneta Dillner
Huskvarna Folkdanslag

Höstmöte Folkdansringen Småland-Öland

Lördagen den 11 oktober var det kallat till höstmöte hos Huskvarna Folkdanslag i Huskvarna. Drygt 20 personer samlades i lagets träningslokal på Öxnegården i Huskvarna där vi startade med kaffe, te och en god fralla.

Foto Anna Heimersson

Vi fick resultatrapport och dagordning för mötet som klockan 10 öppnades av Berit Axelsson. Under förmiddagen stöttes och blöttes många frågor:

- Tidningen Spelfots framtid.
- Hur valberedningen skall arbeta och dess sammansättning när det nu bara finns 6 föreningar kvar i distriktet.
- Och tankar om distriktets framtid.

Elisabet Johansson berättade för oss om det gedigna arbetet som dräktrådet gör. Mycket imponerande och intressant.

Efter lunch berättade Thomas Ahlebro om Huskvarnafabriken 300 år. Fabriken startade år 1689 och under årens lopp har det tillverkats bland annat vapen, motorcyklar och just nu är det mycket stor tillverkning av gräsklippare. Thomas Ahlebro gjorde också reklam för Huskvarna fabriksmuseum som är väl värt ett besök.

Efter detta trevliga avbrott fortsatte förhandlingarna. Innan avslutningskaffet överräcktes en gåva från Folkdansringen Småland-Öland till Huskvarna folkdanslag som i år firar 90 år.

Sven och Agneta Dillner
Huskvarna Folkdanslag

En blänkare från Ungdomsansvarig

Smålands Spelmansförbund har under det gångna året varit engagerade i flera olika ungdomsprojekt och jag har haft nöjet på olika sätt få vara involverad i dessa.

Spelmansförbundets årliga barnläger som har närmare 40 års tradition låg för tredje året i rad under Korrö-veckan och hade i år 42 deltagare. Jag var en av fyra ledare på lägret och vi fyllde dagarna med låtutläring och allspel, och kvällarna med dans och lekar. Lägre avslutade vi på Korrö både med en popupkonsert tillsammans med ungdomslägret och en egen fullsatt konsert på logen.

I höst rullade vi igång en tredje upplaga av Smålands Låtverkstad och i mitten av oktober träffade jag och Gusten Brodin ett gäng spelsugna ungdomar i Nybro. Vi spelade nya och gamla låtar, hade dansbingo och folkmusikquiz där deltagarna skulle försöka lista ut ursprung, låttyp, instrumentering och tonart på våra ljudexempel. Fyra träffar är planerade under läsåret då ungdomarna får lära nya låtar, spela till dans, lära sig dansa, arrangera och helt enkelt dyka ner i folkmusiken tillsammans!

I oktober åkte jag även till Nässjö för en studiedag tillsammans med andra stråklärare i Småland för att få

spela arrangemangen i det helt färskt materialet "Folkstråk Småland", folklåtar från Småland arrangerade för stråkorkester. (Läs mer om detta på sidan 8.)

Som fiollärare på kulturskola är nu siktet närmast inställt på julens alla olika konserter, men efter det ser jag fram emot att ta med mina elever på "Smålands stora folkmusikkonsert" i vår. Det är ett projekt där kulturskoleelever från hela Småland får träffas och spela folkmusik tillsammans, denna gång under ledning av bandet MSQ. Det känns så roligt att det finns så många olika möjligheter för barn och ungdomar att möta och fördjupa sig i folkmusiken i Småland.

Marika Bjärnberg
Ledamot SSF

Ansvarig för barn- och ungdomsverksamhet

Inspel från ungdomsintresset för Folkdräkter

Ett glädjebesked i höstmörkret:

Det är fler och fler ungdomar som frågar efter folkdräkter. Några vill sy själv, andra vill köpa färdigt eller låna. Här är det ungdomar från CIS-gymnasiet i Kalmar som lånat dräkter till internationella veckan i Portugal.

Text och foto Mary Bjerstedt
Kalmar läns dräktråd

Folkstråk SMÅLAND

Nu breddas utbudet av arrangerade låtar i orkesterform ämnade för elever på kulturskolan. Andra genrer har hittills dominerat utbudet stort när stråklärarna på kulturskolorna har letat material till sina stråkensembler. Men nu ska det bli ändring på det! Nu kommer Folkstråk!

Smålands Spelmansförbund har tagit initiativ till projektet Folkstråk SMÅLAND som nu är klart att börja användas. 21 småländska låtar samsas i 16 fina arrangemang för stråkorkester och orkestermaterialet vänder sig till musicerande barn och ungdomar och deras stråklärare på kulturskolan. Lättare och svårare stämmor samsas i arrangemangen, vilket möjliggör deltagande från olika kunskapsnivåer och främjar samarbete orkestrar emellan. Orkestermaterialet kan med fördel även användas i andra sammanhang av amatörorkestrar och spelmanslag, såväl som av professionella musiker.

Folkstråk SMÅLAND innehåller bland annat låtar förknippade med kända småländska historiska personer såsom operasångerskan Christina Nilsson (1843–1921) (Christina Nilssons vals), målaren Pehr Hörberg (1746–1816) (Pigopolskan), och botanikern Carl von Linné (1707–1778) (Linnaeus polonäs). Dessa melodier sjöngs, spelades eller dansades när det begav sig av ovan nämnda personer. Dessa historiskt intressanta och utanför spelmanskretsar nästan helt bortglömda låtar görs nu äntligen tillgängliga i arrangerad form.

För att arrangera låtarna för stråkorkester anlitas Karl-Johan Ankarblom, med rötter i småländska Mönsterås som idag är en etablerad professionell arrangör i vitt skilda sammanhang. Karl-Johan är upp vuxen med och har stor kännedom om den småländska folkmusiken och var ett givet val när några av de allra bästa småländska låtarna skulle kläs i stråkorkester-skrud.

Hela orkestermaterialet, på totalt 16 arrangemang, har sedan spelats in på film med den internationellt erkända kammarorkestern Musica Vitae i Växjö under ledning av Mårten Sundén som, i samarbete med undertecknad, dessutom har svarat för bearbetning och stråksättning av alla arrangemang.

Filmer med alla låtar och tillhörande noter tillgängliggörs nu av Smålands Spelmansförbund via Smålands Musikarkiv.

Folkstråk SMÅLAND är ett samarbetsprojekt mellan Smålands Spelmansförbund, Nässjö Kulturskola, Musik i Syd och Smålands Musikarkiv. Ekonomiskt stöd till projektet har givits av Region Jönköping, Inger och Sixten Norheds stiftelse och Swedbank genom sparbanksstiftelsen Alfa.

Förhoppningen är nu att andra landskapsförbund med flera ska inspireras till att göra liknande orkestermaterial i framtiden, gärna under det gemensamma samlingsnamnet Folkstråk, men med tilläggsnamn från sitt eget landskap. På så vis kan mängden spelmans-låtar arrangerade i stråkorkester-form kanske genremässigt bli lika tillgängliga som klassisk musik, filmmusik och pop- och rockmusik är idag.

Småland har nu visat vägen. Vilket landskapsförbund kommer härnäst?

Smålands Dagblad citerar Mats Thiger: "Jag gläder mig åt de otroligt fina, pedagogiskt upplagda och roliga stråkorkesterarrangemangen, med många riktiga pärlor ur den småländska musikkatten som nu kläds i kammarorkesterskrud. Ett beställningsverk ämnat för stråkspelande barn och ungdomar på kulturskolorna. Det är extra roligt att arrangemangen dessutom görs tillgängliga för alla som vill spela dem via Smålands Musikarkiv. Ett mycket viktigt arbete har nu gjorts för att öka folkmusikens användbarhet på kulturskolan."

Mats Thiger
Projektledare
Smålands Spelmansförbund
Nässjö Kulturskola

Från musikarkivets hemsida kan hela orkestermaterialet utan kostnad laddas ner för egen utskrift.

www.smalandsmusikarkiv.se/folkstrak

Folkdräktsfest!

Dräkttag med dräktparad i Växjö

En härligt somrig augustidag under Karl-Oskardagarna i Växjö samlades ett tjugotal dräktklädda människor för en första dräktparad. Vid biblioteket i Växjö dök det upp en Sunnerbodräkt och en blå dräkt från Lockne socken i Jämtland. Det var även dräkter från Västergötland, Skåne och Norrbotten förutom Småland. Och så var det förstås flera olika varianter av Värends-dräkten. Där sågs den klassiska Värendsdräkten, som togs fram av Hemslöjden i Kronoberg, bredvid de dräkter som sytts som kopior efter de gamla förlagorna, inlämnade redan för nästan 200 år sedan till Statens historiska museum.

Alla hade de sina listor med frans, broderier och silvergaloner knutna runt midjan. Deltagarna i paraden verkade så nöjda med att få ta fram sin dräkt, ta på sig de välsydda delarna och få visa upp färgprakten i kjolar, sjalar och förkläden.

Vi startade vår parad genom Växjös gator och snirklade oss fram bland barnvagnar, matstånd och festivalbesökare.

Först gick jag med en dräktparadsskylt. Vi möttes av hastig förvåning, men också många glada leenden, höjda tummar och glada tillrop. Många hann uttrycka beundran för våra dräkter.

När vi mötte karnevalståget vände vi och svansade efter. Vi vek dock snart av in i Bländapassagen för en drickspaus och fotografering. Man undrar ju vad den där Blända hade tyckt och tänkt om våra silverglänsande fälttecken i dräktparaden. Hade hon varit stolt över att hennes gärning fortfarande präglar kläder i vår tid?

Efter ett kort stopp i museiparken på den gammeldags "Kristina och Karl-Oskarmarknaden" vid Hemslöjden i Kronoberg gick vi mot Smålands museum. Där i Orgelsalen lyssnade vi till vår nestor på dräkter i Kronobergs län - Birgitta Blixt. Birgitta berättade och visade bilder på hur Värendsdräkten använts som högtidsdräkt i några av de södra socknarna i Kronoberg. Den bars av de rika bondhustrurna och kompletterades med silversmycken, kappor och broderat handkläde.

Redan i början av 1800-talet gick dräkten ur tiden och ersattes av kjol, kort livstykke och tröja enligt den tidens folkliga mode.

Vi fikade, passade på att titta på tavlorna "Bröllop i Varend" och "Blända uppmanande Värendskvinnorna att hämnas danskarnas härjningar" medan vi pratade om dräkt och tittade på utställningen "Vår tids Värendsdräkt" i Slöjdsalen bredvid.

Se det blev en dräkttag att minnas! Och DU är välkommen att vädra din dräkt i nästa års dräktparad. Alla dräkter är välkomna att gå med oss i Dräktrådet i Kronobergs län på Växjös gator under nästa års stadsfestival!

Vid pennan
Maria Haneskog
Hemslöjden i Kronoberg

Folkdräktsfest!

Dräktråd på Korrö

Det har blivit tradition att Kalmar läns dräktråd åker till Korrö folkmusikfestival. Om vi kunnat fixa övernattnings, har det blivit två dagar, men i år nöjde vi oss med en dag, fredag 25 juli. Agneta och Mary hade packat bilen full med böcker, bord, stolar, paraply (det kunde bli regn) och ett antal folkdräkter, både att visa och att ha på sig.

Vi fick ett stort fint tält helt för oss själva och kunde inreda som vi ville. Vi hade bett Olle Andersson att möta upp med Folkdansringens roll-up. Han hade med sig två stycken och var väl förberedd med snören och krokar, ifall vinden skulle ta tag.

En av fördelarna med Korrö är, att här träffar man folk, som man inte sett på år och dag. Martina Bök, författare till boken Traditionella nyheter, Gunilla Vidstiges båda döttrar, Anne-Mette Larsen från Danmark, som vi träffat i vävsammanhang, Birgitta Blixt från Dräktrådet i Kronobergs län och personlig vän sen långt tillbaka, m.fl. Det blev många härliga samtal.

Agneta hade tagit med sig ett huckle att tamburera på, men det blev inte många stygn sydda.

Besökarna var ovanligt vetgiriga och Agneta trivdes som fisken i vattnet, när hon fick svara på frågor.

Mary Bjerstedt
Kalmar läns dräktråd

Kultur- och föreningsdagen i Nybro

Efter mer än 10 års uppehåll anordnades en kultur- och föreningsdag i Nybro lördag 11 oktober 2025. I kommunen finns ett 60-tal föreningar och de flesta fanns representerade. Biblioteket hade Mumintema, i Badhusparken kunde man delta i utomhus-aktiviteter, i sporthallen informerade flera föreningar om sin verksamhet medan Kulturhuset Kristallen bjöd på sång, dans och musik under hela dagen.

Nybro folkdanslag informerade om sin verksamhet och gjorde två dansuppvisningar med åtta par. Undertecknad representerade Kalmar läns dräktråd med information och visning av folkdräkter i allmänhet och Möredräkter i synnerhet. Vid sådana tillfällen kan man knyta kontakt med människor, som man annars inte skulle träffa.

Text och foto Mary Bjerstedt
Kalmar läns dräktråd

Folkdräktsfest!

Krympt i garderoben

Folkdräkterna fortsätter att krympa i garderoben.

Kalmar läns dräktråd har haft tre sammankomster på Pukeberg i Nybro under våren.

Några deltagare blev klara innan sommaruppehållet. En av dem var Eva Axelsson från Fågelfors, som behövde öka ut livstycket på sin estniska dräkt.

Turligt nog fanns en väv uppsatt i NBV:s vävlokal, som ligger ett stenkast från Pukeberg, så Mary kunde väva några decimeter att skarva med i sidorna. Eva blev klar med dräkten lagom till hembygds-förbundets årsstämma, där Fågelfors Hembygdsförening stod för värdskapet.

Under vårterminen hann vi med tre Krympt i garderoben lördagar. På den senaste träffen innan sommaruppehållet var det mycket som skulle provas in och finjusteras.

I Kalmar läns dräktråd ingår representanter för Hemslojden, hembygdsförbundet och Folkdansringen Småland-Öland.

Till hösten planeras för fyra lördagar Krympt i garderoben, troligtvis de flesta i Pukeberg, men kanske någon i norra länet.

Mary Bjerstedt
Kalmar läns dräktråd

Spelmansstämman i Skatelöv

Äntligen var vädrets makter nådiga mot spelmansstämman i Skatelöv så att allspelet kunde ske på traditionellt sätt på dansbanan i Skatelöv.

Många spelmän fyllde dansbanan och publiken var mer månghövudad än på länge. Till stämman räknades in mer än 170 besökare, varav ett 70-tal spelmän, med flera landskap representerade.

De efterföljande konserterna och uppspelningarna skedde dock för säkerhets skull i fikatältet, då risken för regn ändå var överhängande.

Duon Vingalöf med Ronja Grafström och Timmy Gasslander framförde sitt program "Aldrig vill jag gifta mig". De höll också i en låtstuga med låtutlärnin.

I tältet kunde besökarna avnjuta uppspelningar av bl.a. ad hoc-grupperna Tillsammans och Rottnen runt, vidare Marika Bjärnberg och Simon Persson, Lucas Scheffold och Jenny Ivarsson, samt solospel av Viola Ek. Därutöver förekom sedvanligt buskspel i många olika grupperingar. Arrangör för stämman är Skatelövs spelmanslag och fikat ordnades av Skatelövs hembygdsförening.

Text och foto Bruno Bjärnberg

Korrö Folkmusikfestival

Den årligen återkommande folkmusikfesten på Korrö Folkmusikfestival var i vanlig ordning en unik succé som aldrig kommer kunna upprepas men som vi redan längtar till nästa upplaga utav!

Mitt i högsommarens mest färgglada tid samlades åter stora delar av folkmusik-Sverige, norden och världen för att fylla loggolven med dansande fötter, broarna med spelande barn och dagar som nätter med skratt, stamp och sväng.

Temat för 2025 års upplaga av Korrö Folkmusikfestival var *blås* - någonting som genomsyrade både akterna på festivalens olika scener och de kurser och workshops som erbjöds samt kulminerade i ett minst sagt spektakulärt blåståg.

Festivalbesökaren som var mest intresserad av att lyssna på konserter kunde njuta av artister och band som Happy Heartaches (foto ovan), fulviseduon Våtmark, partybanden Marvara och Folkdivizjon, finstämda duos som Lena Willemark och Simon Nyberg eller Alvina Herbringer Rygne och Gard Nergaard, detta bara för att nämna en bråkdel av det musikaliska utbudet på festivalen.

Den som istället hade siktet inställt på att fylla på med ny inspiration från kurser och workshops kunde bland annat besöka Låteriet där musiker som Albin Myrin, Nina Pérez och Pär Moberg delade med sig av låtar från sin repertoar. Den danssugna kursdeltagaren kunde både börja från grunden i prova-på kurser i bland annat vals, rundpolska och schottis men även djupdyka och kasta sig in i lördagskvällens stora gemensamma kadrilj med Skånska kadrilj-skvadronen.

Något alldeles speciellt med Korrö Folkmusikfestival är dess gedigna och rika program som riktar sig till barn och unga. Från tidig morgon till sen kväll fylldes Barnens egen Korröfestival med konserter, workshops och allmänt hålligång. Längtansfulla vuxna lutade sig långt över staketet för att kunna tjuvkika när Sigrid & Draken eller Min bullriga familj äntrade scenen.

Några som var extra hemtama på festivalområdet var de lyckliga kursdeltagare som tjuvstartat

genom att vara del av Smålands folkmusikläger, ungdomsläget eller någon av de flerdagarskurser som föregår festivalhelgen. Påfyllda med nya låtar, sånger och danssteg spelade de olika kurserna upp till konsert under festivalen och många stannade sedan kvar för att fortsätta leva mitt i folkmusik-bubblan.

På festivalens marknadsgata kunde den hungriga hitta mängder av olika alternativ att fylla magen med men också hantverk, representanter från olika förbund, klädloppis och andra överraskningar.

Oavsett om det är första besöket på Korröfestivalen, femte eller femhundra så susar alla festivalbesökare av beundran, tacksamhet och lycka riktad till de fantastiska arrangörer och volontärer som skapar och genomför Korrö Folkmusikfestival. Utan platser och sammanhang att mötas på tappar vi lätt bort en stor anledning till varför vi fortsätter. I mötet med varandra hittar vi viljan!

Text Ronja Grafström
Foto Ronja Grafström och Jeanett Rousu

Rapport från Smålands folkmusikläger

Jag, Samuel var på Smålands folkmusikläger för allra första gången i mitt liv och det var absolut inte det sista. Jag hade så jätteroligt hela tiden.

På söndag kom jag till Hovmantorps folkets hus för incheckning när lägret började.

Ganska snabbt träffade jag en ny kompis, Ebbe, och vi började spela tillsammans direkt i foajén. Han på fiol och jag på dragspel. Så kul.

När vi fick våra rum skulle jag bo tillsammans med fyra pojkar och en av dom var Ebbe. I samma rum bodde också Johannes, Ian och min lillebror Gabriel.

På samlingen berättar ledarna hur lägret skulle gå till. Vi fick schema och blev indelade i grupper för att veta vilka vi skulle spela med i spelgrupperna. Vi hade olika namnlekar så att vi skulle lära oss varandras namn. Vi fick veta att vi skulle uppträda på Korröfestivalen på torsdag.

När vi fått informationen fick vi fripass. Då lekte jag kurragömmatagen med Ebbe, Johannes och Gabriel. Vi fyra killar hängde ihop hela lägret. Det blev en hel del bus. Några av flickorna tyckte att vi skulle lugna ner oss så de försökte få oss att gå på spa.

All maten vi fick på lägret var supergod. Vi fick bland annat potatisgratäng och kyckling, lasagne, tacos och hamburgare.

Vi hade spelgrupper och allspel då vi spelade på våra instrument. Jag tyckte spelgrupperna var lite lättare att hänga med i för då kunde vi gå igenom mer noga hur vi skulle spela. Allspelet var också roligt men svårare för vi spelade alla 41 deltagare tillsammans. Jag fick koncentrera mig mer på vad ledarna sa så att jag kunde hänga med när vi skulle spela. Ledarna sa "fiolfingrar" som jag fick översätta till mitt dragspel. Till exempel är hög tvåa på D-stängen tonen fiss på dragspelet.

Efter några spelpass började jag förstå hur det hängde ihop. Vi spelade ju på gehör hela tiden. Jag tyckte det var svårt att spela på gehör i början men det gick lättare och lättare ju mer vi spelade tillsammans. Vi hade fem spelpass varje dag så mina ben somnade efter att ha dragspelet i knät så mycket. Några av kompisarna som spelade fiol, fick fåror i fingrarna efter att de tryckte på strängarna så mycket. Trots detta var lägret helt underbart.

Fortsättning på nästa sida

Rapport från Smålands folkmusikläger

Efter första dagen på lägret kom mina föräldrar och hämtade mig och min lillebror för vi hade bestämt att vi skulle sova i husvagnen på campingen. Men jag och min bror tyckte lägret var så roligt att vi bestämde oss för att redan andra dagen flytta in på Smålands folkmusikläger för resten av veckan.

På fripassen, som var som raster gick ledarna med oss så vi kunde gå och bada eller gå till ICA och köpa glass. Vi spela också kortspel tillsammans.

Sista kvällen hade vi partykväll då alla på lägret fick uppträda för varandra. Ledarna showade också. Vi fick popcorn och hade jättekul.

På Korröfestivalen gjorde vi alla från Smålands folkmusikläger två framträdanden. Ett pop upp framträdande tillsammans med deltagare från Korrös ungdomsläger på stora dansbanan. Då dansade många när vi spelade folkmusiken.

På en fullsatt loge gjorde vi från Smålands folkmusikläger ett uppträde

då vi bland annat spelade Engelska från Hjortsberga, Bara Bada Kargus, Smålandsbonanza och säkert femton låtar till. Jag var lite nervös innan vi började spela, men när vi väl började var det bara roligt att spela tillsammans med alla från lägret.

När Korröfestivalen var slut längtade jag redan till nästa sommars läger. Detta var det roligaste jag varit med om.

Tack Marika, Alexandra, Olof och Ronja för att jag fick komma på ett så fantastiskt läger.

Text Samuel Rosberg
Deltagare på Smålands folkmusikläger
Foto Berith Rosberg

Eckerboms violinateljé

Det är slutet av augusti. Säsongen för spelmansstämmor närmar sig sitt slut och trots att det fortfarande ligger sommarvärme i luften kan man börja ana att hösten är på intåg. Jag hoppar av tåget i Jönköping och börjar promenera västerut utmed Vättern på väg mot Eckerboms violinateljé. Jag kommer till Tändsticksområdet. Det är som att resa tillbaka i tiden. Byggnaderna och gatorna är väl bevarade sedan de byggdes i mitten av 1800-talet. Här höll fram till år 1940 en enorm tändsticksindustri till, men idag är det bara byggnaderna, ett museum och några väl placerade informations-skyltar som vittnar om industritiden. Lokalerna huserar idag istället allt från restauranger till konstkollektiv och e-sports-föreningar. Längst bort bland dessa tegelbeklädda byggnader står en gammal vaktstuga med en väldigt kortväxt vakt positionerad utanför i form av ett celloetui. Detta etui står och vaktar Eckerboms violinateljé.

Jag knackar på och blir snart inläppt av en glad Albert som är mitt i arbetet. Det är en liten lokal uppdelad i ett väldigt litet och ett något större rum, med instrument överallt. På väggar, i taket, och på golvet står det fullt med instrument som är såväl Alberts egna som kunders instrument inlämnade på justering eller reparation. Jag tycker det ser ganska fullt ut, men medan Albert håller upp varsin kopp kaffe till oss säger han lite skämtsamt att det är gott om utrymme i alteljen idag, men att det snabbt kan bli väldigt trångt om han har många instrument liggandes på kö. Vi sätter oss vid ett av hans arbetsbord och tar varsin slurk ur kopparna.

Albert är sedan årsmötet i mars 2025 invald som vice ordförande i Smålands Spelmansförbund, men till vardags arbetar han heltid med stråkinstrument. Han har dock en lång historia som både violinist själv och folkmusiker. Albert växte upp i Sävsjö och åkte som ung runt på stämmor och musikläger. Han berättar med värme om släkträffar där en entusiastisk morbror ledde barnen, Albert och hans kusiner, i att spela tillsammans. Men när det gällde utbildning ville han istället sikta åt det klassiska hållet och hade som mål att arbeta som konsert- eller orkestermusiker. Efter att Albert tog studenten från musikgymnasium i Jönköping studerade han klassisk musik på både Bollnäs Folkhögskola och Ingesunds Musikhögskola, samt tog en kortare visit på Malungs Folkhögskola.

Albert är utbildad som fiolbyggare genom en utbildning i Leksand. Han berättar att han, efter alla studier, upplevde att han tröttnade på att spela musik. "När jag inte ville spela längre så hade jag inte hållit på med något annat än fioler" säger han och flikar sen in att fiolbyggare, eller att reparera, restaurera och justera fioler som han numera mest gör, låg väldigt nära till hands. Kanske var det ödet, eller så var det bara tur, att det kort efter att Albert gjort denna insikt öppnade en fiolbyggerutbildning i Leksand för en ny årskull, den då enda fiolbyggerutbildningen i Sverige. Utbildningen startade någon gång i mitten på 80-talet och den sista klassen examinerades antingen 2003 eller 2004. Trots att utbildningen fanns i nästan 20 år examinerades endast fyra klasser.

Fortsättning på nästa sida

Albert påbörjade sin utbildning 1997 och är således, efter att utbildningen lade ner, en del av den näst sista klass som i skrivande stund erhållit ett gesällbrev som fiolbyggare i Sverige.

Albert har sin ateljé i en väldigt speciell lokal, nämligen i det gamla vakthuset som förr var flitigt bemannat när det kontrollerade entrén till Vätterns Tändsticksområde mitt i Jönköping. Albert är bosatt utanför Aneby och det var här som hans första instrumentverkstad höll till, först i en källarlokal i Aneby och sedan hemma på den egna gården. "Men sen kände jag att det är lite svårt att jobba hemifrån när det är så mycket annat som måste göras hemma" säger Albert och berättar också om att det blev mycket svårare för kunder att ta sig långt ut i skogen. 2016 fick han möjlighet att hyra den gamla vaktstugan av en vän som tidigare använde samma lokal som pianotekniker. "Det är ju en ganska liten verkstad, så man kan förstå att för en pianotekniker blir den ännu mindre" säger Albert skrattandes och tittar runt. Vi sitter i det större av två rum, ett rum på knappa tio kvadratmeter och jag börjar i mitt huvud pussla på hur det ens skulle gå till att få in ett piano här, än mindre en flygel.

Albert arbetar huvudsakligen med service och underhåll. "En sak som jag gör väldigt ofta det är att tagla om stråkar", men precis innan jag kom hit höll han på att slipa om en greppbräda och arbetar med allt underhållsarbete som man kan tänka sig en fiol eller stråke kan behöva. Allt från justering av ljudpinne och att få loss stäm-skrivar som kärvar till större arbeten som att laga sprickor eller helrenoveringar av äldre instrument, och det verkar inte vara ont om sådana jobb att döma av antalet instrument som finns i ateljén.

Men alla instrument tillhör inte kunder. Kanske ett tjugotal instrument som hänger bakom en glasmonter är Alberts egna och på några av dem hänger det prislappar. Det är en krokig samling där två tredjedelar saknar minst en sträng och mer än hälften hänger helt utan, nästan nakna. Det är en instrumentsamling som Albert samlat på sig under åren, som han hittat på väg genom livet och köpt på sig med en tanke om att göra dem spelbara igen, någon gång när arbetsbelastningen är lugnare. Det är allt från instrument som kunder själva har velat göra sig av med till fynd som gör att man "inte kan låta bli" enligt Albert själv. Albert säger själv att han säljer väldigt lite, men han säger också att "jag har väldigt, väldigt många fioler, men nästan alla är renoveringsobjekt".

Stirrandes på glasmontern med alla instrument börjar jag fundera kring alla deras historier. Frågor som "Hur gammal är du?" och "Vem har spelat på dig innan du kom hit, och varför slutade någon spela på dig?" dyker upp i mitt huvud. Med detta i åtanke frågar jag nyfiket Albert om det finns något speciellt instrument i samlingen, något som har en speciell historia eller är unikt på ett sätt som gör att Albert själv känner att instrumentet ligger högt prioriterat i den långa listan med renoveringsobjekt. Då lyser han upp och säger att "jag har ett lite roligt instrument" och ber mig följa med till det andra, mycket mindre rummet i vaktornet där han först satt och arbetade när jag kom och knackade på. Från väggen ovanför gaveln plockar han ner en så kallad trattfiol.

Fortsättning på nästa sida

Det är alltså en fiol med vad som kan liknas vid en gramfontratt monterad vid sidan. Stallet står på ett speciellt membran som leder rakt in i tratten i syfte att förstärka instrumentets ljudstyrka.

Trots allt arbete med instrument bygger Albert själv inte några fioler. Han berättar att han har en halvfärdig fiol liggande i verkstaden han har hemma. Han berättar att det finns en färdig sargkrans, en botten som snart är klar och en halvt utskuren snäcka. Men arbetet går inte snabbt. Hittills har arbetet hållit på sedan Albert erhöll sitt gesällbrev, alltså i snart 25 år. Skrattades säger han att "om någon vill ha ett instrument som jag har byggt om 25 år så finns det goda utsikter för det". Det blir väldigt tydligt att Alberts passion för stråkinstrumentfamiljen ligger i att ta vara på de instrument som redan finns och som brukas.

Jag går och sköljer ur den nu nästan tomma kaffekoppen med bara lite kall sump i botten kvar.

Jag får ett gammalt, slitet fioletui i handen innehållande två helt nytaglade stråkar som jag ska lämna över till en långtande violinist hemma i Alvesta. Jag tackar för visiten, klär på mig min jacka och tar de ynka fyra steg som krävs för att komma från arbetsbänken vi suttit och pratat vid till ateljéns ytterdörr. Precis när jag öppnar dörren och beger mig ut ser jag två figurer röra sig i riktning mot ateljén. En äldre man och en yngre kvinna, hårt hållande om ett fioletui under ena armen. "Är det här den här, eh, fiolbutiken ligger?" frågar hon och tittar först på mig och sedan på Albert. "Jadå, det är här" svarar Albert glatt. "Vi har en fiol vi skulle vilja att du tittar på" svarar hon snabbt. "Kom in så ska vi se över den" svarar Albert, håller upp dörren och släpper in de båda gästerna. Jag och Albert hinner med ett hastigt farväl innan jag plockar upp telefonen och letar bland det lokala restaurangutbudet samtidigt som Albert tappert jobbar vidare en stund till, troligtvis med en något försenad lunch just denna fredag.

Eckerboms violinateljé

Hemsida:

www.violinatelje.se

Facebook:

@eckerbomsviolinatelje

Adress:

Svavelsticksgränd 1
Jönköping

Text och foto Timmy Gasslander
Smålands Spelmansförbund

En jazzfiol med tratt – hur låter en sådan?

TVÅ ARTIKLAR
OM TVÅ ALBERT

Det undrade Kalmar spelmanslags ordförande, Sune Johansson, så pass, att han med en god vän i sällskap åkte till Älghult för att få sin nyfikenhet stillad. Upprinnelsen är vals nr 16 i det röda häftet "30 småländska låtar". Ni som är väl bevandrade i notboken vet att den valsen är upptecknad efter spelmannen och glasarbetaren Albert Johansson (1871-1961) och där står att "Johansson hade en originell anordning på sin fiol. Han hade låtit sätta fast en metalltratt vid stallet". Fiolen skulle, enligt uppgift, finnas på hembygdsgården i Älghult. Dessvärre var inte fiolen i spelbart skick vid Sunes besök, men en deal gjordes. Hembygdsgårdsföreningen skulle fixa till fiolen och Sune skulle ta med sig sitt spelmanslag till en sommarsöndag i hembygdsparken för att då få prova fiolen och stå för lite underhållning till kaffet.

Vem var då Albert Johansson, som hade en trattfiol? Och varför hade han en sådan? Albert föddes 1871 i Hälleberga, flyttade vid 8 års ålder till Brotorpet, mellan Långskruv och Orrefors. Då Älghults socken i slutet på 1800-talet hade flest glasbruk i hela Sverige blev det födkroken för många familjer. Barn arbetade ofta i glasbruken med allehanda sysslor, så även Albert. Åren gick och Albert gifte sig med Elvira Fransdotter från Kråksmåla socken 1897. De fick åtta barn mellan åren 1902 och 1918. Spanska sjukan slog hårt mot familjen. Allra värst drabbades Albert som låg på Växjö lasarett i nio månader. Han fick flera följsjukdomar och bestående men, då en höft stelopererades. Efter det fick han alltid gå med käpp.

Detta till trots var han en gladlynt och skojfrisk person, sällskapsmänniska och glädjespridare. Ofta spelade Albert på någon av sina fioler, mest gamla kända låtar som barnaskaran gärna dansade till. Men han komponerade också egna låtar, bland annat Hovgårdsvalsen, som fick sitt namn efter Hovgårds säteri, som ligger vid Hovgårdssjön, dit han och Elvira flyttat. Strax efter sekelskiftet blev Albert hyttmästare vid Hovgårds glasbruk, som startades 1898. Glasbruket var helt inriktat på fönsterglas, och gick i konkurs redan 1927. Vid glasbruken uppstod ofta små musik-kapell. Den musikaliske Albert spelade ofta med i dessa kapell. Blåsartraditionen var stark och det troliga är att Albert satte tratt på en av sina fioler för att höras bättre i dessa sammanhang.

Klangbilden blir helt annorlunda och för att passa in bland blåsarna var det relativt vanligt under 1910 och 20-talet att spela trattfiol i musikkapellen. Trattfiolen, eller Stroh-violinen, döpt efter sin upphovsmakare, den tyske ingenjören J.M.A. Stroh, blev populär under början av 1900-talet då akustiska inspelningar gjordes på fonograf, vilket krävde höga ljudvolymmer. Alberts hemmabyggda trattfiol når dessvärre inte de höga önskvärda ljudvolymerna.

När så Kalmar spelmanslag, enligt dealen, besökte Älghults hembygdsgård, en solig söndag i augusti, var Alberts trattfiol i spelbart skick och provspelades såklart. Lite nasal och instängd klang men absolut spelbar! Det krävdes också teknik att hålla den mot bröstet. Det var ändå väldigt speciellt att få provspela Alberts trattfiol. Vi fick en trevlig eftermiddag tillsammans, med både spelmän och dansare från trakten.

Text Heléne Ingvarsdotter
Kalmar Spelmanslag
Foto Sune Johansson

Källa:
Vår morfar spelmannen Albert Johansson
skriven av barnbarnen
Sonja Fredriksson och Leif Johansson

Högt i Tak på äventyr

Fredagen den 17onde oktober startade resan för folkmusikgruppen Högt i Tak, en härlig sammansättning av 27 spelmän från Jönköping med omnejd med Mart Hallek som spelledare.

Målet var Dublin, Irland. Stämningen var hög från början och efter ett dramatiskt flygplansbyte i Köpenhamn (vårt flyg dit var något försenat och anslutningsflyget låg långt, långt bort), landade vi i Dublin.

Första kvällen tog vi det lugnt och intog en middag tillsammans på Murrays, en pub med både live-musik och uppträdande. Naturligtvis sjöng vi med i de låtar vi kunde och artisterna hörde direkt våra ljuva stämmor och nickade gillande.

Lördagen startade med en promenad till Guinness bryggeri. Även om man inte är överförtjust i denna dryck, var det ändå imponerande att se hur framställningen gick till. Och ja, det ingick en pint Guinness i besöket. Den fick man ju inte slösa bort.

Efter lite olika äventyr (det är svårt att vara en grupp på 27 personer) samlades vi på puben Brannigans. Här blev det fullt ös. I över två timmar spelade vi för en överförtjust publik. Svensk och irländsk musik spelades och stämningen var hög. En av de största entusiasterna tyckte att vi skulle komma tillbaka varje lördag och spela. Vi får väl se.

I Dublin spelas det livemusik på de flesta pubarna. Söndagen ägnades därför åt att besöka några och vi gick i olika konstellationer till olika pubar.

Vi sammanstrålade sedan på Donaghues pub på eftermiddagen. Där tryckte vi ihop oss i en liten del i puben och rev av några låtar. Här fick vi ytterligare några fans och vi fortsatte sedan tillsammans till centrum. Där, i ett gathörn, plockade vi så fram våra instrument igen och spelade några låtar. Av en händelse råkade en av gitarristerna ställa sitt gitarrfodral öppet. Efter fem låtar hade publiken lagt i pengar motsvarande cirka 1000 kr. Vi kanske skulle fortsatt en stund till.

Slutligen gick vi till puben The Celt. Där blev vi ombudda att spela några låtar igen, vilket vi inte hade något emot förstås.

Men där hade de även ett framträdande av två lokala spelmän som vi stannade och lyssnade på. Vilka killar! Gitarr och säckpipa, men inte en vanlig säckpipa. Den hade många pipor och var även uppkopplad så ljudet blev förstärkt. Även här sjöng vi förstås med i de låtar vi kunde vilket resulterade i att vi själva fick sjunga en svensk låt. Fantastiskt roligt!

Måndagen kom och vårt äventyr var nu över och resan gick hemåt igen. Denna resa kommer vi att prata om länge och det är fantastiskt att göra detta tillsammans.

Högt i Tak går mot nya äventyr.

Text och foto Britt-Mari Arvidsson
För Högt i Tak

BOKA BILJETT
www.nygatan6.se

GUNNARSSON/LARSSON

Lördag 22 November kl. 19.00 2025

KAROLINERHUSET

Två vapendragare i trallandets tjänst möts och leker med toner till dans. Anders och Ulrika har trallat och sjungit tillsammans sedan 1997. De har släppt varsin trall-skiva och är två av Sveriges främsta dansmusiker på röst. Missa inte möjligheten att lämna från golvet när dessa två mästerliga trallare musicerar!

VINTERSONG

Lördag 20 December kl. 19.00 2025

NYGATAN 6

En av årets vackraste julkonserter! Sverige möter Norge i en gemensam skandinavisk vinterstämning när det lackar mot jul. Den svenska duon Hazelius Hedin med nyckelharpa, gitarr och sång möter norska Sigrid Moldestad på hardingfela och sång.

22
NOV

Vätterfolk

Navarra

🕒 2025-11-22 20:00 - 2025-11-22 01:00

📍 Sofiehof underjord

13
DEC

Glöggkompaniet

🕒 2025-12-13 19:00 - 2025-12-13 22:00

📍 Kulturhuset Spira

**MALMÖ
FOLK**

Konserter
Föreläsningar
Kurser

Program:
malmofolk.se

Juldans

Dansa till
Skatelövs spelmanslag
den 27 december 2025
i Grimslövs Föreningslokal

Entre 100 kr
Tag med eget fika
se också: fiol.nu

sensus

Folkstråk SMÅLAND

Arrangemang: Karl-Johan Ankarblom
Pedagogisk bearbetning och stråksättning:
Mats Thiger, Nässjö kulturskola
Mårten Sundén, Musica Vitae

Partitur, stämmor och Musica Vitae filmer
till Folkstråk Småland är fritt tillgängliga via
www.smalandsmusikarkiv.se/folkstrak

Folkstråk Småland är ett samarbetsprojekt mellan Smålands spelmansförbund, Nässjö kulturskola
och Musik i Syd (Musica Vitae, Musik i Syd Channel och Smålands Musikarkiv).

Projektledare: Mats Thiger, Nässjö kulturskola.

Folkstråk Småland har genomförts med stöd från:
Region Jönköpings län, Swedbank genom Sparbanksstiftelsen Alfa och Syskonen Inger & Sixten Norheds stiftelse

Bauerstämman 2025

- stämman med tonvikt på buskspel firar 10-års jubileum

BauerGården, Bunn, strax söder Gränna, Småland

Program

Frederagen 14 november

19.00 Förstämman börjar. Middag serveras

Lördagen 15 november

11.30-13.00 Lunch finns att köpa.

13.00-15.00 Spelstuga och låtutlämning med riksspelman Hans Kennemark.
Anmäl dig på www.bilda.nu och sök på Hans Kennemark
- eller ring 036-34 21 00 Bilda. Avgift 300:-

18.00 Aftongudstjänst i folkton. Konsert med Hans Kennemark

19.00 Middag (Gärna anmälan om du kommer över dagen 036 - 540 06)
Buskspel så länge vi orkar!
Alla akustiska instrument är välkomna!

Bo och ät på pub & restaurang, till bra priser. Ställplats för husbil.

Bokning av rum och mat (endast hela helgen) från 1 oktober,
ring BauerGården på 036 - 540 06 eller besök bauergarten.se

För mer info
Janne Wessman 070-471 86 18

BauerGården
GÄSTGIVERI & KONFERENS

Arrangörer: Holavensens Spelmän, BauerGården, Studieförbundet Bilda Sydöst,
Vätterfolk - Folkmusik i Vätterbygden, Smålands Spelmansförbund

Folklig dans i fokus

Digitalt höstmöte

26 november 18.00

Vad behöver dansen för att frodas?

Anmäl senast 23/11

kontakt@folkligdans.se

Samarbeidsnämnden för folklig dans

Hej musikälskare!

Känner du till **Lira**? Sedan trettio år tillbaka
skriver vi om **folkfolk** och **jazz**.
Varje år ger vi ut **fyra matiga nummer**
fullspäckade med reportage, porträtt,
nyheter och recensioner.

Prenumerera du med!

Spelfot

Medlemsblad för Smålands Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland

Redaktör: Ronja Grafström

www.spelfot.nu

